

Του **Χρήστου Επαμ. Κυργιάκη**

Ήταν Ιούλιος, 20 του μηνός του 1987. Του Αη Λια του προφήτη. Όχι η κοίμησή του αλλά η ανάληψή του. Ανάγκη των ανθρώπων να ελπίζουν παρά θρηνούν. Όπως και να το κάνεις η ανάληψη πιο κοντά στην ελπίδα είναι παρά στο χαμό.

Η θερμοκρασία στον κάμπο της Θεσσαλίας άγγιζε τους 45 βαθμούς Κελσίου.

Όμως στα βαμβακοχώραφα του χωριού ο καύσωνας, ο λίβας και οι υψηλές θερμοκρασίες δεν σταματούσαν τα ποτίσματα. Το αντίθετο μάλιστα.

Οι βαμβακιές ήταν πάνω στο καρύδι. Αν δεν ξεδιψούσαν με το πότισμα, τα φυτά θα ξεραίνονταν, τα καρύδια ή θα έπεφταν ή θα γίνονταν λειψά και η απόδοση σε βαμβάκι θα έπεφτε.

Κανένας στο χωριό δεν ήθελε μια τέτοια εξέλιξη. Βλέπετε ο κλήρος στο χωριά ήταν μικρός. Τα χωράφια για κάθε οικογένεια ήταν λίγα και οποιαδήποτε μείωση στη σοδειά του Φθινοπώρου θα σήμαινε δύσκολο Χειμώνα και ακόμα πιο δύσκολή Άνοιξη.

Η τιμή του βαμβακιού για τους μικροπαραγωγούς ήταν τόση όση χρειαζόταν για να βγαίνουν τα έξοδα και να μένουν και λίγα για επιβίωση. Οι μεσάζοντες ήταν αυτοί που πλούτιζαν χωρίς κόπο και χωρίς ρίσκο.

Εκείνο το πρωινό της Δευτέρας λοιπόν, ξεκίνησε τα χαράματα ο Πάνος με τη μάνα του για το χωράφι. Έζεψαν το άλογο στο κάρο και κίνησαν. Στο δρόμο τους καλημέρισε ο Ήλιος καθώς ξεκινούσε κι εκείνος το δικό του ανήφορο φορώντας το μενεξεδένιο του χιτώνα.

Η ατμόσφαιρα, αν και πολύ πρωί, έκαιγε. Θα ήταν δύσκολη και η σημερινή μέρα.

Το άλογο ήξερε το δρόμο, δεν χρειαζόταν καθοδήγηση, οπότε ο Πάνος είχε την ευκαιρία να θαυμάζει τα χρώματα της ανατολής, καθισμένος στην καρότσα του κάρου, κρατώντας τα ηνία στα χέρια του.

«Αν δεν έχει διακοπές το τρυπητό, θα τελειώσουμε αύριο. Τώρα βρέθηκε να στερέψει κι αυτό. Να πάμε και στο καλύβι σήμερα να φτιάξουμε την πόρτα. Πήρα χοντρό σύρμα και την τανάλια μήπως μπορέσουμε και τη συνεφέρουμε λίγο. Να βάζουμε κανένα καρπούζι μέσα να μη μας τα τρώνε οι ασβοί που να καψαλίζονταν εκεί που τα ανακάλυψαν», είπε η μάνα.

«Εντάξει μάνα, θα τη φτιάξουμε την πόρτα. Μόλις κάνουμε την πρώτη αλλαγή θα πάμε», της απάντησε ο Πάνος.

Σε λίγη ώρα έφτασαν στο χωράφι. Ξέζεψαν το Ντορή, μάζεψαν τα χάμουρα στη σκιά κάτω από το κάρο, έδεσαν το ζωντανό κάτω από το φτελιά και κίνησαν για το μοτέρ. Ένα παλιό Μαλκότση. Ηρωικό και αθάνατο. «Σκυλί» σκέτο. Δεν τους πρόδωσε ποτέ. Τα λαδάκια του, τις βαλβολίνες του, τους ιμάντες του και δεν ήθελε τίποτε άλλο. Α! Και το πετρέλαιο. Μετά, δωσ' του νερό και άστο να δουλεύει. Δούλευε ασταμάτητα για μέρες. Τη νύχτα ξεκουραζόταν κι αυτό όπως οι άνθρωποι και τα ζωντανά.

Αχ αυτό το νερό! Βάσανο καταντούσε στον κάμπο την περίοδο του ποτίσματος. Πάλευαν οι μικροκαλλιεργητές με τα τρυπητά, τα αποστραγγιστικά, και ότι μπορούσε ο καθένας. Οι μεγαλοκαλλιεργητές είχαν πομόνες και οι πιο τυχεροί ήταν κοντά στη διώρυγα ή είχαν χωράφια με καναλέτα.

Πριν πιάσει τη μανιβέλα ο Πάνος για να βάλει μπρος το μοτέρ, έλεγξε τα λάδια και συμπλήρωσε το πετρέλαιο.

Το Μαλκότση πήρε μπρος αμέσως. Η μάνα βαρούσε την τουλούμπα, έριχνε νερό με ένα κύπελλο να μαλακώσει το πετσί, μα νερό δεν έλεγε να βγει.

Ο Πάνος έπιασε τανάλια και κατσαβίδι και πήγε να δει τη σαλαμάνδρα. Μετά έβαλε λάσπη γύρω-γύρω στην τουλούμπα για να μην παίρνει αέρα.

«Μάλλον στέρεψε το νερό», είπε η μάνα.

«Άσε σε μένα την τουλούμπα κι ανέβασε τις στροφές», είπε ο Πάνος και άρχισε να τουλουμπάει με δύναμη.
Σε λίγο το νερό ανέβηκε στην επιφάνεια και τα μπεκ στριφογυρίζοντας διακεκομμένα, δρόσιζαν τις βαμβακιές.

«Μάνα, πάμε τώρα να δούμε και την πόρτα στο καλύβι», είπε ο Πάνος παίρνοντας στα χέρια του την πένσα, το χοντρό το σύρμα και το σφυρί μέσα από την κασέλα με τα εργαλεία του μοτέρ.

Πλησιάζοντας στην καλύβα άκουγαν θορύβους να έρχονται από μέσα. Έμοιαζαν με ανθρώπινους ψιθύρους. Κοντοστάθηκαν κι οι δύο. Ο Πάνος με το σφυρί στο χέρι πλησίασε σιγά-σιγά προς την πόρτα. Κάτι αμάζες που κλώτσησε με τα πόδια του πρόδωσαν το βάδισμά του. Μέσα από το καλύβι ακούστηκαν βήματα.

Ο Πάνος βρέθηκε μπροστά στην πόρτα με το χέρι σηκωμένο κρατώντας το σφυρί, έτοιμος να το χρησιμοποιήσει. Αυτό που αντίκρισε τον έκανε να κατεβάζει το χέρι και να πετάξει παραδίπλα το σφυρί. Μία νεαρή γυναίκα μες στα κακά της τα χάλια κρατούσε στην αγκαλιά της ένα μικρό κοριτσάκι, γύρω στα πέντε χρονών, ξυπόλυτο και ταλαιπωρημένο.

Όμως τα μάτια του, τα δυο του μικρά ματάκια είχαν μέσα τους όλο το πράσινο του κόσμου. Γέμισε η καλύβα με τα δυο παιδικά μάτια που κοιτούσαν κατάματα τον Πάνο.

«Μη μας κάνεις κακό. Δεν πειράξαμε τίποτα», είπε η μάνα του παιδιού με σπαστά ελληνικά. «Ταξιδεύουμε τρεις μέρες με τα πόδια. Ο άντρας μου πήγε στο χωριό να βρει νερό και φαΐ. Κοιμηθήκαμε εδώ το βράδυ γιατί η μικρή δεν άντεχε άλλο. Της χάλασαν και τα παπούτσια και την κουβαλούσαμε στην πλάτη. Πότε εγώ και πότε ο πατέρας της.»

«Και πού θέλετε να πάτε;» ρώτησε η μάνα.

«Στην Αθήνα. Είναι εκεί τα αδέλφια του άντρα μου. Όμως είμαστε με το φόβο. Μας κυνηγάει η αστυνομία. Παντού ψάχνουν να βρουν Αλβανούς.»

«Από πού έρχεστε;»

«Από ένα χωριό κοντά στη Χιμάρα».

«Πάω να φέρω το φαΐ και το νερό από το τζαντούρι», είπε η μάνα.

«Μη φοβάστε, όλα καλά θα πάνε», τους είπε ο Πάνος και χαμογέλασε στο παιδί για να εισπράξει ένα όμορφο χαμόγελο και μια γλυκιά ματιά ως ανταπόδοση.

Σε λίγο η μάνα έφτασε τρέχοντας και λαχανιασμένη.

«Πρέπει να φύγετε. Πάρε τη σακούλα με το φαΐ και το νερό, πάρε και τα δικά μου τα πασούμια για τη μικρή. Τριάντα έξι νούμερο είναι. Θα της έρχονται λίγο μεγάλα αλλά δεν πειράζει. Είδα το περιπολικό με αστυνομικούς να έρχεται κατά δω. Κατεβείτε μέχρι την όχθη του ποταμιού και πάρτε το μονοπάτι που έφτιαξαν τα κοπάδια.»

Στο άκουσμα της αστυνομίας η μάνα της μικρής ταράχτηκε. Πετάχτηκε σαν αλαφιασμένη, πήρε τη μικρή αγκαλιά και έκανε να φύγει.

«Τα παπούτσια και τη σακούλα με τα πράγματα. Πού πάτε χωρίς αυτά;», της είπε ο Πάνος.

Η γυναίκα με τη μικρή βρέθηκαν τρέχοντας στην όχθη του ποταμιού.

«Προσοχή μόνο μην πέσετε μέσα γιατί έχουν απολύσει νερά από τη λίμνη για το πότισμα και σε μερικά σημεία είναι βαθύ», φώναξε ξωπίσω τους ο Πάνος.

Το περιπολικό έφτασε στο τζαντούρι δίπλα στο χωράφι. Από μέσα βγήκε ένας ηλιοκαμένος άντρας γύρω στα τριάντα. Οι αστυνομικοί του είχαν περάσει χειροπέδες. Ήταν ο πατέρας της μικρής μέσα στο καλύβι. Έκλαιγε και παρακαλούσε τους αστυνομικούς να μην πειράξουν τη γυναίκα του και την κόρη του.

Οι αστυνομικοί ήταν τρεις. Γνωστοί, από το διπλανό χωριό. Ο ένας έμεινε πίσω και οι άλλοι κίνησαν για το καλύβι.

«Δεν είναι κανένας μέσα. Από εκεί ερχόμαστε. Πήγαμε να φτιάξουμε την πόρτα.», είπε η μάνα στους δύο αστυνομικούς.

Εκείνοι συνέχισαν. Μπήκαν μέσα στην καλύβα, έμειναν λίγα δευτερόλεπτα και μετά βγήκαν. Ο ένας κρατούσε ένα μικρό λούτρινο ζωάκι.

«Μάλλον ήταν εδώ κι έφυγαν. Αλήθεια μας λέει ο Αλβανός», είπε ο ένας από τους δύο αστυνομικούς.

«Γιατί τους κυνηγάτε;», ρώτησε ο Πάνος.

«Είναι παράνομοι. Δεν έχουν άδεια.», απάντησε ο ένας ένστολος.

«Τι κακό έκαναν; Για δουλειά ήρθαν. Έτσι κι αλλιώς αφού τους παίρνουμε στα χωράφια για δουλειές. Κι εσύ στο σπίτι σου τις προάλλες, Αλβανούς δεν είχες που στο έβαφαν; Μη μου πεις ότι είχαν άδεια!»

«Το καλό που σου θέλω να μην ανακατεύεσαι. Εκείνοι ήταν νόμιμοι.»

«Σιγά μην ήταν. Πες μας τώρα ότι τους κόλλησες και ένσημα. Άσε μας ρε Σωτήρη.»

«Μην ανακατεύεσαι είπα γιατί θα βρεις το μπελά σου. Εντολές εκτελούμε.»

«Μάλλον δεν θα πλήρωσαν μίζα για να έχουν ασυλία. Ήρθαν για μεροκάματο, για να φάνε ένα πιάτο φαΐ. Κι ο παππούς σου μετανάστης δεν πήγε; Παράνομος δεν ήταν στην Αυστραλία; Δεν ταξίδευε μέρες και νύχτες μέσα στα αμπάρια. Εσύ μας τα έλεγες τις προάλλες στο καφενείο.»

«Σου είπα, τώρα είναι αλλιώς.»

Οι τρεις αστυνομικοί μπήκαν στο περιπολικό με τον άντρα να οδύρεται για τους δικούς του και έφυγαν.

Ο Πάνος έτρεξε στην όχθη του ποταμιού. Πήρε το μονοπάτι προς την ανατολή. Δεν ήξερε ούτε ονόματα να φωνάξει. Καμιά διακοσαριά μέτρα πιο πέρα σα να άκουσε γυναικεία φωνή να καλεί σε βοήθεια. Με τον ιδρώτα να τρέχει στο πρόσωπό του και να του τσούζει τα μάτια, έφτασε στο σημείο που ακουγόταν η φωνή.

Είδε τη μάνα του μικρού κοριτσιού να είναι γαντζωμένη στον κορμό μιας ιτιάς και τη μικρή να είναι στην πλάτη της μάνας της και να κρατιέται σφιχτά από το λαιμό της μάνας της.

Η μάνα του Πάνου κατέφτασε κι αυτή ξυπόλητη και ξεθεωμένη.

«Τρέξε μάνα, ζέψε το άλογο και φέρ' το μαζί με τη μεγάλη τριχιά που έχω στο κάρο».

«Γιατί; Τι θα κάνεις;»

«Τρέχα ρε μάνα και άσε τα λόγια».

Κατασκοτώθηκε η δόλια να πάει να φέρει το άλογο. Ο Πάνος, έβγαλε τα παπούτσια και κατέβαινε σιγά-σιγά τη λασπωμένη όχθη. Πλησίασε στην ιτιά που ήταν η γυναίκα και η μικρή.

«Μη φοβάστε. Πώς τη λένε τη μικρή;»

«Μίνα».

«Κι εσένα;»

«Ελίνα».

Ένα βήμα πριν προλάβει να φτάσει στο δέντρο, τα χέρια της Μίνας λύθηκαν από το λαιμό της μάνας της και η μικρή βρέθηκε στο ποτάμι.
«Α ρε Θεέ», ακούστηκε η φωνή του Πάνου.

«Μείνε εδώ», είπε στην Ελίνα, «Θα την πιάσω εγώ» και βούτηξε μέσα στο ποτάμι.

Ευτυχώς η στάθμη δεν είχε ανέβει πολύ. Μπόρεσε και πρόλαβε τη μικρή πριν αυτή βουλιάξει. Την τράβηξε και την ακούμπησε στην ιτιά δίπλα στη μάνα της.

«Μάνα, δέσε την τριχιά από τα χάμουρα και ριξ' την κάτω», είπε ο Πάνος στη μάνα του που είχε φτάσει με το άλογο βαριανασαίνοντας από το άσθμα που την ταλαιπωρούσε.

Παλικάρι ο Ντορής. Τράβηξε πάνω την Ελίνα με τη μικρή και μετά και τον Πάνο.

Ευτυχώς όλα πήγαν καλά.

.....

Η Ελίνα με τη Μίνα έφτασαν τελικά στην Αθήνα. Ο πατέρας της Ελίνας έμεινε στο χωριό. Κάποιον λάδωσε και σταμάτησαν να τον κυνηγάνε. Όμως η Ελίνα το είχε πάρει απόφαση. Έτσι κι αλλιώς ο γάμος της δεν είχε μέλλον.

Μετά από πέντε χρόνια έφτασε στο σπίτι του Πάνου ένα γράμμα.

Είχε μέσα μία κάρτα και μία ζωγραφιά.

Έδειχνε ένα ποτάμι και στην άκρη του μια ιτιά να κρεμάει τα κλωνιά της πάνω από τα νερά του.

Στην κάρτα έγραφε με μεγάλα γράμματα «ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ».

Κι από κάτω: Μίνα

Σ.Σ

Τρυπητό: μικρή γεώτρηση

Πομόνα: μεγάλη γεώτρηση

Χάμουρα: τα ηνία και όλος ο εξοπλισμός για να δεθεί το άλογο στο κάρο

Ζέψε το άλογο: βάλε τα χάμουρα και δέσε το άλογο στο κάρο

Καναλέτα: μικρά κανάλια άρδευσης

Διώρυγα: μεγάλο τσιμεντένιο κανάλι που μετέφερε νερό από τη λίμνη του Ταυρωπού στον κάμπο της Λάρισας